

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. Egyes szám ára 10 fillér.
Községek, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 8 koronáért kapják a lapot.

Felölős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.
Kiadóhivatal K.-Vásárhely az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetmények s előfizetési pénzek küldendők.

Kereskedelmi szakoktatás.

Lapunk politikai rovatában ezuttal olyan kérdéssel kell foglalkoznunk, mely kétségtelenül inkább a közgazdasági, mintsem a politikai rovatba való. Ám annyira sivárnak találjuk a mai politikai viszonyokat olyan meddőnek a parlamenti vitatkozást, hogy szinte jólesik a politikai témától való menekülés. Amidőn ugyanis látjuk, hogy a régi és újrendszer emberei kölcsönös intriguákban meritik ki erejüket és az összeférhetlenségi bizottság ülésein épp úgy, mint a parlament tanácskozásain nem az ország érdekei részesülnek támogatásban, hanem leplezetlen osztályharez folyik ott s az ingó és ingatlan tőke tör a politikai erkölcs köntösében egymás megrontására és a midőn tapasztaljuk, hogy a sajtóban, a társadalomban a felekezeti türelmetlenség előre veti sötét árnyait; szinte jólesik tekintetünket a politika kopár mezejéről a közgazdasági problémákra irányítani.

A gazdasági élet szemüditő oázisait azonban hiába keresnők magában a társadalomban. Nem mondjuk, hogy nem fejtenek ki egyesek elég nagy tevékenységet ezen a téren. Oh, nagyon is, mert hát nagy azoknak száma, akik a kormánynak a gazdasági jólét emelésére irányuló törekvéseit teljes mértékben kihasználják a magunk részére. Az egyéneknek önző érdekein alapuló mozgalom konstatalható

az egész vonalon, de sehol sem látjuk azt a czéltudatos, magasabb állami érdekeket is felölelő munkásságot, mely a kormánynak támogatására sietne az ország gazdasági regenerálására irányuló tevékenységében.

Ha sok tekintetben mégis nagyobb mérvű haladás tapasztalható és nap-nap után nagyszabású reformmunkásságnak lehetünk a tanúi, az egyedül és kizárólag a kormánynak és azon lelkes munkatársaknak az érdeme, a kik együttesen és egymást támogatva, ernyedetlen buzgalmat fejtenek ki az ázsiai állapotok megszüntetésében és az új Magyarország reformintézményeinek meghonosításában. De egyetlenegy miniszteriumban sem dolgoznak és reformálnak talán annyit, mint a Wlassics vezetése alatt álló vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban. Ismételve reámutattunk azokra a nagy reformokra, melyek az elemi közép- és felsőoktatás terén, a tanító- és tanárképzés körül, a művészeti izlés fejlesztésében és kulturális haladásunknak nemzeti alapon való fejlesztése tekintetében Wlassics minisztersége alatt foganatosítottak. Ez a közoktatásügyi miniszterium nem ismer se szünetet, se megállapodást és még a beteg miniszter sem ismer se pihenést, se nyugodalmat. Most ime, mikor némelyek mindenáron politikai tőkét akarnak kovácsolni a miniszter betegségéből, Wlassics lobogója alatt a közoktatásügyi miniszterium ismét egy

nagyjelentőségű reformmal köszönt be, mely méltán megérdemli a hazai közvélemény általános érdeklődését. Ezuttal a kereskedelmi oktatás reformjáról van szó. Első pillantásra ez az új reform nem látszik olyan nagy jelentőségűnek, vagy éppen országraszólónak. A parlamenti botrányok szenzációi mellett ugyan mi jelentősége is lehetne annak a ténynek, hogy ezentul a felső kereskedelmi iskolák nem használhatják többé az „akadémia” czimet? Lesznek bizony elegenden, akik az egész reform jelentőségét erre a czimkérdésre fogják redukálni. Nekünk azonban egész más a véleményünk az egész kérdéssről. Ám részletezzük mindenekelőtt ezt a reformot.

Kereskedelmi szakoktatásunkat tudvalevőleg 1895-ben szerveztük utoljára és elég széles alapon. Csakhamar kitűnt azonban, hogy ez a reform sem tekinthető még teljesnek és véglegesnek. Nem bírálhatjuk azokat a hiányokat, melyeket a paedagógia szempontjából lehetett kifogásolni, utalunk egyszerűen arra, hogy kereskedelmi köreinkben mindsűrűbben felhangzott a panasz, hogy a szélesebb körű s a magasabb fokú igényeknek megfelelő szakismeretek megszerzésére nálunk nincsen alkalom, mivel ilyen czélt szolgáló intézményünk nincsen. És ezen a bajon nem segített az az egyéves tanfolyam sem, melyet a középiskolai érettségivel bíró ifjak részére állítottak fel a budapesti

T Á R G Y A.

Az izlés élettana.

Hála néked Brillat Savarin, ki megirtad azt a pompás könyvet, melynek ugyanez a czime, mint az én mostani czikkelyemnek. Mert a te böles, finom és elmés felvilágosításaid után most már szégyenkezem, hogy eddig a gourmandise-ben (az ingyenczésben) nem láttam egyebet, mint brutális, alantos, önző szenvedélyt. Te tanítottál meg, hogy az asztal örömeinek élvezése csak oly jogosult, mint a zenében, az illatban vagy a színekben való gourmandise. És ekkép megvilágosodván értelmem, hadd beszéljek magam is az ingyenczés felől.

Tudom azt, hogy a nyaláncság, faláncság nőhet, s hogy ez a torkosságba csap át. A szenvedélyből tobzódás lehet, mint a rómaiaknál történt. Az a császár, ki rabszolgáinak testével hizlaltatá a halait, bizonyára messze tulhajtott az asztali örömek határán. De viszont ama római gourmet, ki izéről rögtön fölismerte a Tiber torkolata körül halászott pontyot attól, melyet a városi két hid közt fogtak, a ki megérzé melyik liba hizott ócska, sajtolta fűgén s melyik a frissen, az ily finomra nevelt izlésben nincs semmi visszatartó. Az ilyen művelt iny van olyan nemes organum, mint ama karmester füle, ki százötven zenész hangversenyében megintá a nagy-bőgőst, miért a hüvelyk- s nem

a mutatóujjával szorítja le a d hurt? Mily nemes idegzet az, mely ize után meg tudja különböztetni a perigordi szarvasgombát attól, mely a Haute-Provenceban, a Bourgogneban vagy a Dauphineban terem!

Vannak emberek, a kik azért esznek, hogy éljenek, de vannak olyanok, kik élnek, hogy egyenek. Mindkét species érdemetlen arra, hogy foglalkozunk velök. Im, az elmés Brillat Savarin, a munkáját megelőző aforizmákban a definícióval hint kellemes derűt a kérdésre: „A teremtet, rászorítván az embert, hogy evés által gondoskodjék életéről, az étvágy által hívja föl erre s a gyönyör által jutalmazza meg”.

S hová lenne az emberi nem, ha szaporodásáról nem a legédesebb ösztön gondoskodnék? Az éh és a szerelem — ez tartja fenn a világot, mondja Schiller.

Az, a ki csak azért eszik, hogy éljen, ki válogatás és ítélet nélkül hányja magába az ételt, a ki képes arra, hogy míg eszik, közben még olvasson is, vagy „gondolatokba mélyedve” addig egyék, míg lélegzete elszorul: hasonlít ahhoz, a ki a hegyben nem lát egyebet nagy dudorodásnál, a virágban fűnél, a folyóban viznél, föltéve, ha egyáltalán észreveszi a vidéket. Az ilyen „gondolkodó” férfinak mi az étel, mikor azon töri magát, hogy — becserezze? A feleség bámulja az ilyen férjet és büszke rá. Még csak nem is tudja, mit eszik! Nagyszerű! A börze és a vele rokon foglalkozási ágak nevelik az asztal e fajta vaksiját.

Van aztán olyan, ki az evésről megvetéssel szól, s szükséges rossznak vallja. Ki abban valami virtust keres, hogy nem érdekli az asztal s költői dolognak tartaná, nem enni.

Pedig épen a valóban szellemes ember nagy ismerője és becsülője az asztal gyönyöreinek. Ha a német értene az evéshez, kétségkívül Göthe lett volna nemcsak első írója, de első gastronomusa is. Mutatja az, hogy midőn először ebédelt Elzászban ezt ír naplójába: „Azt hiszem, a francia nyárs és nem a francia kard hódította meg e gyönyörű tartományt”. Tehát, mint mindenre a világon, a gourmandiára is volt tehetsége e rendkívüli férfinak, csak hogy otthon nem volt alkalma kifejtetni e talentumát.

Német gastronomusról nem is emlékszik meg a krónika, de igenis egy nagybélű vitézről, kinek „Fresskahlé” nevet adtak s a mult században Wormsban élt. Azt állítja róla egy memoriale, hogy megevett egy ülő helyében öt nyulat, három pulykát, egy ludat, két sajtot és tizenkét főtt góthai kolbászt, Sőt egyszer, mikor nem volt mit ennie, bekapott egy ólomkalamárist s tentástul, porzóstul megemészte. Az egész német parnasszuson gastronomikus tekintetben csak az egy Kant képez tündöklő kivételt, ki a mustár elkészítésében remekelt. A többi nagy férfiú egész életén át megadással evett „Sauerkraut mit Spaetzle”.

A polgárosodás élén álló Franciaország nemcsak forradalmi eszméivel, de konyhájával is új korszakot alkotott az étkezésben. Az igazi francia

kereskedelmi akadémián. S igaza van Kirchner Bélának, az új reform egyik uttörőjének, hogy „hazánkban, azóta, hogy a műegyetemen a magasabb és általános jellegű kereskedelmi tudományok tanszékeit beszüntették s a technikai főiskolán a kereskedelmi szakosztály feloszlott, megfelelő intézményről nem gondoskodtak. A kereskedelmi akadémia csak névleg volt meg, de valóságban ezután lesz meg.”

Az ipar és kereskedelem fellendülése, a budapesti pénzpiac jelentőségének emelkedése tarthatatlanná tette ezt az állapotot, amiért is a közoktatásügyi miniszter a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg f. hó 9-én kiadott rendelettel véget vetett ennek az állapotnak.

A rendelet szerint a közoktatásügyi és kereskedelemügyi kormány a magasabb fokú kereskedelmi és közgazdasági ismeretek elsajátítására kíván módot és alkalmat nyújtani. E célból Wlassics és Hegedüs miniszterek igen liberális elvek szerint megállapították ama feltételeket, melyek mellett bármely iskolafentartó saját felső kereskedelmi iskolájával kapcsolatban kereskedelmi akadémiát létesíthet.

A feltételek ezek: a kereskedelmi akadémia a felső kereskedelmi iskola fölé, külön önálló tagozatként minimális két éves tanfolyammal szervezendő, a mely idő alatt a hallgatóknak enciklopédikus és speciális előadások tartandók a kereskedelmi, forgalmi és közgazdasági tárgyakból, valamint a szemináriumi gyakorlatok alapján széleskörű tájékozást kell nyújtani a modern kereskedelem technikájáról. A kereskedelmi akadémia, akadémiai fokozatához képest, csak középiskolai vagy felső kereskedelmi iskolai érettségi bizonyítvánnyal lehet belépni.

A két évi tanfolyamban együttevén évenként legalább 60 előadó (elméleti és gyakorlati) tartandó. E mellett az akadémia teljesen modern berendezéssel s a tudományos munkálkodáshoz szükséges felszereléssel, szakkönyvtárral stb. kell bírnia.

Az a felső kereskedelmi iskola, mely az akadémia létesítésére a feltételek teljesítése alapján feljogosítható lesz, felügyelet tekintetében kivételesen közvetlenül a közoktatásügyi miniszter felügyelete alá helyeztetik, úgy, hogy az intézet autonóm testületébe a miniszter saját részéről képviselőt nevez ki. A kereskedelemügyi miniszter az akadémiaért azt a befolyást gyakorolja, mint a felső kereskedelmi iskolákra nézve.

E rendelkezésekből megtudjuk, hogy a közoktatásügyi és a kereskedelmi kormányzat nem zárkózik el mereven a kereskedelmi akadémiák felállításának a gondolatától, de ahol felállítanak ilyen akadémiát, az legyen aztán akadémia a szó jobb és helyesebb értelmében. Azt, hogy a kormánya netán meglevő anyagi és értelmiségi feltételek mellett az akadémiák felállítását még a helyi viszonyoktól is függővé teszi, csak helyeselni tudjuk, mert inkább legyen a jóból kevesebb, mint több a rosszból.

Néhány jó magasabb színvonalú kereskedelmi akadémia azonban feltétlenül szüksége van az országnak, mert a magyar kereskedelmet minél előbb magasabb etikai és intellektuális színvonalra kell emelni. Hogy kereskedőinkben nincsen meg a kellő iniciativa, hogy a korlátolt szatócs szellem még a Balkán államok gazdasági kiaknázására sem képesíti kereskedőinket, iparosainkat, azt első sorban annak kell tulajdonítanunk, hogy a kereskedelmi iskoláinkból kikerült ifjúság nem bír azzal a szélesebb látókörrrel, mely alapfeltétele az expansionizmus kereskedelmi tevékenységnek.

Hiszszük és reméljük, hogy nagyobb sikereket fogunk majd elérhetni azokkal a magasabb műveltséggel bíró ifjakkal, akik érettségi vizsgálat után és az akadémiai tanfolyam bevégeztével fognak állást, foglalkozást és érvényesülést keresni a kereskedelmi és ipari pályán. Különös fontosságot tulajdonítunk ezeknek a kereskedelmi akadémiaknak már csak

azért is, mivel alapos a remény, hogy ezeknek az akadémiaknak sikerülni fog, amiért a közép és felső kereskedelmi iskolák eddig hiába epedeztek t. i. hogy a gentry fiaival is megkedveltessék a kereskedelmi pályát.

Rémélhető ugyanis, hogy ezeket a magasabb színvonalú s nagyobb tekintéllyel bíró kereskedelmi szakiskolákat a magyar társadalomnak olyan rétegei is fel fogják keresni, akik eddig elég okatlanul, fennhéjázó gőggel lenézték a kereskedelmet és ipart. Ismételve kifejtettük, hogy a magyar nemzet életérdeke, hogy a közgazdasági dolog iránti érzéket a magyar fajban minél magasabb fokra emeljük. A magyar fajjal mindenekelőtt meg kell ismertetni a kereskedelmi és ipari pályában rejlő nagy előnyöket, hogy akarata ellenére is részesévé legyen a merkantilis irányú gazdasági tevékenységnek. Reméljük, hogy a kereskedelmi akadémiák reformja gyorsan és lényegesen elő fogja mozdítani ezt a nagyjelentőségű és szükségszerű átalakulást.

Veritas.

Nagy Károly árvaházi igazgató 25 éves tanítói jubileuma.

Kézdi-Vásárhely, 1900. márcz. 25.

Ritka szép ünnepségnek, szinte igaz lelkesedésnek és az elismeréssel párosult tisztelet kifejezésének színhelyre volt ma a háromszékvármegyei „Erzsébet” árvaházi nevelőintézet gyűlésterme, hol az intézet elöljárósága, a hatóságok és erkölcsi testületek képviselői egy olyan férfi érdemei előtt tettek le az elismerés, a hála koszoruját, ki huszonöt évet töltött el a tanítói pályán, ki a huszonöt év alatt nemcsak hivatásának példás betöltésével, hanem a közügyek terén szerzett érdemeivel is örök fényű nevet szerzett magának városunk történetében s ki fáradhatatlan tevékenységével, kitartó, lelkesedésben határt nem ismerő munkásságával, szerénységével, mindenben tapintatos eljárásával és szinte baráti érzelmeivel egyszerű hivatalában is olyan népszerűséget tudott magának szerezni, milyennel kevesen dicsekedhetnek nemcsak városunkban, de még megyénkben is.

Ez az ünnepelt férfi: Nagy Károly árvaházi igazgató, ki f. évi márcz. hó 25-én ünnepelte meg annak a napnak a 25 éves évfordulóját, melyen városunkban elfoglalta tanítói állását.

Alig van városunkban jótékonyezélu intézmény, nemesebb dolgokért küzdő mozgalom, testület, hol Nagy Károly nevével ne találkozzunk. Egész élete a fáradhatatlan munkaé volt s ennek tulajdonítható az is, hogy egészsége az utóbbi időben kissé megrendült.

Csak a főbbeket említem, mikor jelezem, hogy városunk képviselő testületének, igazoló választmányának, a református egyház tanácsának, az állami elemi iskola gondnokságának, a „Stephánia” menedékház és „Rudolf” kórház igazgatóságának, a jótékony nőegylet és a vöröskereszt egylet választmányának már évek hosszú során keresztül buzgó és a munkában mindig részt követelő tagja; a városi tűzoltó-egyesületnek s az azzal kapcsolatos olvasókör megalapítója s jelenleg alparancsnoka, a kézdívasárhelyi takarékpénztár felügyelő-bizottságának tagja és jegyzője, a háromszékvármegyei általános tanítótestület segély-egyletének igazgatója, központi választmányának tagja. Elősorolván pedig ezeket, még nem is szoltam azon állásairól, melyeket a vezetése alatt álló intézet kebelében, hivatalos elfoglaltságán kívül, mint a vagyonkezelő bizottság, iskolaszék jegyzője stb. betölt s a hol mindenütt munkássága, buzgalma megszerezte részére a szeretetet, a tiszteletet és a becsülést, biztositották részére az önzetlen munka, a polgári erények egyedüli méltó jutalmát: embertársai elismerését.

szakács — és minden igazi francia egyuttal szakács is — egy csipet liszttel, egy kanál vajjal és fél vörös hagymával csodákat mivel. A francia specialitás a mártás, ezzel jó ízt szerez még a papucsoknak is. Az ember az öregapját is megeszi, ha jó lében találják föl, tartja nálok a példabeszéd. Maga a jeles Arago így nyilatkozott egyszer: „Egy új étel fölfedezése többet tesz az emberi nem boldogságáért, mint egy új csillag fölfedezése”. S még ma is vita tárgya: Argo gastronomusnak volt-e jelesebb, mint astronomusnak. A mi a magyar konyhát illeti, dicsekedünk vele, hogy legjobb a világon. Mindenestre; legjobb nekünk. Valami ázsiai van a fel-fogásban, olyas fajta, mely a nőt annál szebbnek tartja, mertül kövőbb. Honi konyhánkat nem lehet kimenteni a zsirosság és tulságcs fűszerezés vádjá alól: azonban őseinknek nyereg alatt puhult ló-steakje óta maig nagyot haladtunk, s mindaz, a ki életében nem evett halászlét, gulyásos hust, fordított kását, tarhonyát, töltött káposztát, turós lepényt és csuszát: az bizony ugyanennyi élvezettel szegényebb.

A jó az életben sokszor a faji dispozición fordui meg, vagy égalji dolog. Khinainak iszonyat egy magyaros gulyás, nekünk viszont meg rágon-dolni is tengeri betgeség egy khinai giliszta-pástétom.

A mi étkezési időbeosztásunk meglehetősen oktan. Nem csak későn vacsorálunk, hanem olyan ételeket vacsorálunk, melyek megzavarják éjjeli nyu-

galmunkat. Színházban, a helyett, hogy, mint a művelt nyugotiak, a kellemes jólakottság érzetével néznők az előadást: gyomruk felvonásról felvonásra követelőbb lesz s a legérzékenyebb jelenetek alatt burgonyával körített roastbeaf vagy maccaronis vesepecsenye látomásai gyötörnek.

Sokban vagyunk még pogányok. Ebéd közben valakit meglátogatni, őt üdülésének e nagy órájában háborgatni, nálunk mindennapi dolog s a chablonszerű boesátnakéréssel elütni vélik a dolgot. Persze, e visszaélésben oka van annak is, hogy a hányan vagyunk mind más-más órában ülünk ebédhez.

Mon diner — my dinner: a francia vagy angol előtt a legünnepelesebb fogalmak egyike. Legfőlebb csak az ablakon bezugó bombának boesátnak meg, ha ebédjüket megháborítja.

Az igazi gourmet-vendég áldásba egy fiatal háztartásnak, bár eleinte kétségbeeszi a tanulatlan asszonykát. De tanácsa, figyelmeztetése a kezdő gazdaasszonyra nézve értékesebb az anyagi oktatásnál és az apai intésnél.

Mert nagy tudás és böleség kell csak egy saláta elkészítéséhez is! Mint Brillat Savarin mondja: a salátába böles hinti a sőt, szegény a mustárt, fukar az ecetet, tékozló az olajat.

Becsüljük meg a gourmandokat, még ha nem is Szilágyi Dezsőnek hívják őket.

Adjon neki az isteni gondviselés a mostaninál jobb egészséget s tartsa meg az ő nagyra, szépre, nemesre törő lelkét még sokáig városunk öröme, büszkeségére!

Az ünnepély lefolyásáról, melyet az intézet tanítótestülete rendezett, a következőkben számolunk be:

A ünnepi díszbe öltözött gyülesterem már telve volt előkelő intelligens közönséggel, mikor Nagy Károly árvaházi igazgató, családjával bejött. A hatalmas éljenzés elhangzása után az intézet növendékei énekelték el a „Himnusz“-t, melyet a közönség allva hallgatott végig s ezután következtek az üdvözlések.

A háromszékvármegyei „Erzsébet“ árvaleány-nevelő intézet növendékei nevében egyik kis árva, az intézet s annak tisztviselői nevében pedig dr. Bánffy Zsigmond ügyvéd, vagyonkezelő bizottsági elnök, intéztek megható szavakat a jubilánshoz. Üdvözltek még a kézdíváshelyi tanítók nevében: Baló László polg. isk. igazgató; A háromszékvármegyei tanítótestület nevében: M. Székely János tanítótestületi elnök; A római katolikus gimnázium tanári testülete nevében: Hassák Vidor gimnáziumi igazgató és az intézet tanítótestülete nevében: Martzi Ferencz árvaházi tanító. Az üdvözlések közt az intézet növendékei énekelték szépen, összhangzatosan s az utolsó ének, a „Szózat“ után Nagy Károly mondott megható szavakban meleg köszönetet a nem várt kitüntetésért és meglepetésért. Megjegyezzük, hogy a kézdíváshelyi kartársak ebből az alkalomból levétették magukat s ezen nagy ügyességgel összeállított s mindenki által sajátkezüleg aláírt csoportfényképpel kedveskedtek barátjuknak. A kép, melynél szebb, maradandóbb és becsesebb emléket kitalálni sem lehet, Bogdán Ferencz fényképész ízlését, szakértelmét és jó munkáját dicséri.

A jól sikerült ünnepnek este, a „Nemzeti száló“-ban rendezett társas estélylyel lett vége, hol sem jó kedvben, sem szép toasztokban nem volt hiány, úgy, hogy csak a hajnali órák oszlatták szét a társaságot.

Végül emlitem meg azt, mit legelől kellett volna mondanom, hogy az ünnepeltet vidékről is sokan üdvözltek, kik közt ott láttuk megyének érdemes főispánjának, br. Szentkereszty Stepháninak, az árvaszéki elnök, kir. tanfelügyelő s sok más notabilitásnak üdvözlő sorait.

Különösen meleg hangú hatolykai Potsa József főispán ur távirata, ki e tényével is bebizonyította, hogy mily őszinte, igaz elismeréssel hálálja meg az egyszerű ember érdemeit is.

Adjon az Isten sok olyan derék tanítót a hazának, a milyen Nagy Károly.

mf.

Székely kamara.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara Tauszik B. Hugó kir. tanácsos elnöklete alatt pénteken tartott ülésében a törvényhatósági ipartanácsok újjászervezésére vonatkozó miniszteri leirat tárgyalásakor szomorúan konstataulta, hogy ez intézményt kerületében a törvényhatóságok csaknem kivétel nélkül mellőzték. Több helyről érkezett jelentések szerint az ipartanács tagjait évek óta össze nem hívták, sem meg nem kérdőzték. Az intézménynek különben további fentartása mellett javasolta a kamara, hogy a törvényhatóságok kormányrendelettel utasítsanak a tanácsok véleményezését minden fontosabb felelősségnél kérni.

A tisztességtelen verseny ellen alkotott miniszteri tervezetet a kamara melegen üdvözlő és életbe léptetését kívánja. A kereskedelmi szokások rendelti szabályozásához a tervezet csekély módosításával szintén hozzájárul. A fürdő törvényjavaslatra nézve azt az észrevételt tette a kamara, hogy a gyógyhelyeken épített új házakra, valamint lerombolt házak újon felépített részére a 30, illetve 20 évi adómentesség tekintettel a székelyföldi gyógyhelyeknek alig egy két hónapra terjedő évadjára s ennél fogva csekély jövedelmére, 50 és 35 évben terjesztessék ki. A szakvizsgázott gépészek felmondási idejét folytonosan működő üzemeknél 2000 korona fizetéssel bíró gépészekre nézve 3 hónapban, keve-

sebb fizetéssel bírókra 6 hétben véleményezte megállapítani. Melegen üdvözlte a kamara a kereskedelmi muzeumnak ama határozatát, hogy a hazai beszerzési források ismertetésére és propagálására sorozatos kiállításokat rendez. Az iparosztály indítványára fontos határozatot hozott a kamara a hazai ipartermékek megvédése érdekében. Fölterjesztésben kérelmezni fogja a kereskedelemügyi miniszternél egy általános megjelölés vagy védjegy megállapítását, a mely visszaélések meggátolása végett megkülönböztetésül hazai ipartermékek megvédésére szolgálna. A javaslat pártolására fölkéri az összes hazai társakamarákat.

Színház.

Szombaton, folyó hó 24-én, az „Aranykakas“ című 3 felvonásos, énekes bohózat adatott; s habár Fekete Béla színigazgató mindent elkövet arra nézve, hogy a közönséget meghódítsa, mégis csak a rendes kevés számban volt a közönség ez előadásán is. Ráthonyi Tilla (az Aranykakas vendéglősnéje) szerepét kitűnően oldotta meg s a darabban előforduló énekeken kívül még szépen énekelt: Viola, rózsza, tulipán; Mint ragyognak tündökölnék; Van nekem egy szép kis imakönyvem népdalokat, melyeket Nagys. Kelemen Lajosné Zathureczky Berta írt és zenésített meg. Kitűnően alakított Fekete Béla (Dachelmyer Napomuk, gyáros), kinek úgy beszédmodorán, mint viselkedésén sokat mulatott a közönség. Jól játsztak még: Szabolesi Emil, Szabolesi Jozefin. Mátray Gyula, Kaeskovics Ödön, Dunay Árpád.

Vasárnap, újból egy gondosan betanult énekes bohózat: Krach Móni, az ó-budai gigerli került színre. A czimszerepet (Krech Mónit) Fekete Béla játszta, ki úgy is mint faezér pinezér, s úgy is mint menyasszony pompásan alakított. Szabolesiné Róza (a sült és kopasztott libák elárúsitója), Csete Lajos (diurnista), Kaeskovics Ödön, (könyvelő) szerepükben tündek ki. Dunai Árpád (Khón Izidor, kereskedő) úgy maszkirungjával, mint kitűnő viselkedésével remekelt, miért több rendben sok tapsot is kapott. Szépen énekelték, mint énekesnők: Ráthonyi Tilla, Szabolesi Jozefin s mint énekes Nagy Pista, kiket szintén elismerés illet.

Hétfőn, közkívánatra újból az „Álarczos bál“ adatott, szintén jó előadásban.

Kedden, a sok bohózat és mulattató darabok után Jókai Mórnak fényes operettje a „Czigánybáró“ került előadásra. Ezen előadásban a szokottnál valamivel többen voltak s így anyagilag ez volt a legjobban sikerült előadása színtársulatunknak. A sok bohózat után igazán jól esett gyógyörkőnkünk egy Strausz remek zenéjében, mint az egyes szereplők jó alakításában. Kitűntek ez előadásban: Dunai Árpád (kormánybiztos), Nagy Pista (elzüllött nemes), Csete Lajos (sertéskezeskedő), Fekete Béla (Gábor diák), Ráthonyi Tilla, (Szaffi), Szabolesi Jozefin (Arzéna), Szabolesiné (vén jós czigányasszony), kik úgy pompás játékkal, mint jó alakításukkal többször zajos tapsokra ragadták a közönséget.

A társulatnak eddigi előadásával, megvagyunk elégedve, mivel semmi kívánni valót nem hagyott fenn; Sajnosan értesülünk azonban, hogy színtársulatunk, a közönség részvétlensége miatt, még csak néhány előadást szándékozik tartani, hiába volt minden igyekezet és odadó szorgalom a társulat részéről, hogy a megnem érdemelt közönyt megtörje, ez nem sikerült s így a nagyobb anyagi veszteségek elkerülése szempontjából menekülnie kell városunkból. A hátra lévő még néhány előadásra ezután is felhívjuk a közönség figyelmét.

Ujdonságok.

— Időjárásunk egy kissé megenyhült, de a tavaszodás nem megy oly gyorsan, mint márczius végén várni lehetne. Még mindent vastag hó borít s ha ez naponkint fogy is, de azért áprilisre is lesz átvitelünk. A nappalok elég enyhék, de éjjel még mindig jó erős fagyok vannak. Még jó sok idő eltelt, míg a kerti és mezei munkák megindulhatnak.

— Megfagyott ember. Előző 2 héttel egy Opra Mihály nevezetű kézdíváshelyi eselőd elké-

redzett gazdájától, hogy Peselneken lakó fiatal feleségét meglátogassa. Az ember elment, de többé vissza sem tért gazdájához s feleségéhez sem érkezett meg. Erre aztán megindult a nyomozás minden irányban. A népfantázia csodálatos dolgokat eszelt ki. Széltében-hosszában beszélték, hogy Opra Mihályt a feleségének régi szeretője ölte meg boszúból és erre az asszony biztatta fel. Ez a hír még a hatóságnál is hitelre talált s a gyanús embereket le is tartóztatták. Az eset az egész vidéket 2 hétig a legnagyobb izgalomba tartotta s mindenki erősen meg volt győződve, hogy itt egy nagyszabású bűntényről van szó. Most aztán, hogy a nagy hó olvadni kezdett s a közlekedés minden irányban megindult, kiderült a nagy titok. Megkerült Opra Mihály, megfagyva találták meg a mezőn. Azon éjszaka, mikor ő haza indult, volt ugyanis az a rettenetes hóesés, minő emberemlékezet óta Háromszéken nem volt. A szerencsétlen ember a nagy hóban elvesztette az utat, egy darabig küzdött, hogy a hótengerből kivergődjék s aztán kimerült s összeesett s a hó fehér szemfödőt borított rá.

— Az influenza nem hogy szünnék, hanem nap-nap után nagyobb mérvet ölt nemcsak K.-Vásárhelyt, hanem a vidéken is. Alig van család, melyet megkímélt volna ez a kollektív járvány s némely helyen az egész család ágyban fekszik. A betegség, ha ritka esetben végződik is halállal, de elég hevesen lép fel s egyes esetekben 3—4 hétig is eltart, de minden esetben 1—2 hétig teljesen munkaképtelenné teszi az embert.

— Hirtelen halál. E hó 27-én délután egy Fancsali György nevű derzi illetőségű házaló jelentkezett a Rudolf kórházba felvételre. Társának, ki bekísérte azt mondta: „Imádkozzál érettem“ s ezzel egy bibliát feje alá helyezve, lefeküdt s fél óra múlva meghalt. Halálát előrehaladt hashártya gyuladása okozta.

— Trónörökösne házassága. Márczius 22-én délelőtt 11 órakor ment végbe a miramarei kastély kápolnájában Stafánia özvagy trónörökösne egybekelése nagy-lónyai és vásáros-náményi Lónyay Elemér gróffal. Az esküvőt dr. Mayer Lőrincz püspök, udvari plébános végezte msgr dr. Fischer-Colbrie Ágoston udvari lelkész, Cikovics Lajos trieszti püspöki titkár és Strzinar József contovellói adminisztrátor segédlete mellett. Tanúk voltak: a feuséges menyasszony részéről Choloniewski Ede gróf, a vőlegény részéről testvére, Lónyay Gábor gróf. A nevezettekén kívül az esküvőn és az 1 órakor adott villásreggelin jelen voltak Gondrecourt-Stolberg Emma, Pálffy Teréz és Széchényi Mária grófnők, továbbá dr. Aneenthaler udvari orvos. Stefánia főhercegnő esikével gazdagon díszített erpe de Chine ruhát viselt. Az új házaspár néhány napig Miramarében marad és azután elutazik.

— A közönség figyelmébe. Most a tavasz közeledtével, midőn a gazdák és virágkedvelők mag-szükségleteiket be akarják szerezni, nem mulaszt-hatjuk el figyelmüket a Mauthner Ödön magkereskedésére felhívni. Ez a világegyetem csak legjobb minőségű és mindig feltétlenül csiraképes magokat hoz forgalomba és sok évi tapasztalataink szerint az egyetlen magkereskedés, melyben mindig teljesen meglehet bizni. Azért ezen ezéget jó lélekkel ajánl-hatjuk a közönség szíves figyelmébe.

— Az 1900—1901. iskola'ai évre f. év szeptember hó elsején egy katonai alreáliskolában a „Kovács püspök“-féle alapítványi hely kerül betöltésre melyre a volt határőrből és székely törzsből eredő fiúk igénynyel bírnak. Az szükséges mellékletekkel felszerelt kérvények, melyhez a fenti követelmények, meglétét igazoló igazolvány is csatolandó, legkésőbb f. év május 1-ig a cs. és kir. 2-ik hadkiegészítő parancsnoksághoz Brassóba be küldendő. S.-Szt. György, 1900. márczius 25-én. Alispán helyett: Vajna Miklós s. k., főjegyző.

— Kalauz — ingyen. Az év egyik legérdekesebb eseménye a párisi világkiállítás lesz. Aki oda készül, annak feltétlenül szüksége van megbízható kalauzra, amely vezesse, utba igazítsa. Ilyen Kalauz készül most a Magyar Hírlap szerkesztőségében. Mindenre kiterjedő mű ez, amely a Párisba utazóknak nélkülözhetetlen. Kitűnő térkép is van benne. De az itthon maradók számára is sok élvezetet biztosít. A Magyar Hírlap minden előfizetőjének teljesen ingyen küldi meg a Kalauzt, melyet a párisi világkiállítás emlékezően is érdemes megőrizni. De nemcsak így kalauzol a Magyar Hírlap. Kalauz maga is, minden irányban. Legjobb, leghivebb

kalauza a nagy magyar közönségnek. A Magyar Hirlapnak (szerkesztő: Fenyő Sándor senkivel szemben sines lekötöttsége, Sem pártot sem egyes embert, sem klikket nem szolgál. Független és szabad. Egyetlen urat ösmer: a közérdeket. Ebben is tántoríthatlan, mint minden más elvében. Aztán folytatja kalauz-tisztét gazdag rovataiban, nagyszerű hirszolgálatában, mely különösen a vidékre terjed ki és távirataiban. Irodalmi és művészeti kérdésekben fáradhatatlan kalauza a Magyar Hirlap a nagy közönségnek. Éppugy, mint közgazdasági dolgokban és közérdekű kérdésekben. Ez utóbbi illetőleg a szerkesztői üzenetek rovatában áll a közönség szolgálatára. A Magyar Hirlap a párisi kalauzon kívül is különös kedvezményeket ad előfizetőinek. Az új előfizetők díjtalanul kapják meg a Magyar Hirlapban most folyó felette érdekes regényének eddig megjelent közleményeit (könyvalakban). Az Otthon ezimű szépirodalmi illusztrált folyóiratot a Magyar Hirlappal együtt évnegyedre nyolez koronáért kapják az előfizetők. Fél áron, negyedévenként egy koronáért és 50 fillérért jutnak egyszersmind a remek Francia Divatlaphoz. A Képes Gyermeklaphoz pedig negyedévenként egy koronáért. A Magyar Hirlap előfizetési ára egy negyedévre csak 7 korona, egy hóra pedig két korona és 40 fillér. A kiadói hivatal Budapesten van az V. ker., Honvéd-utca 4. sz. alatt. Az előfizetési összeg legezélszerűbben postautalványon küldhető, ugyanarra feljegyezhető, hogy a fentebb említett kedvezmények közül, melyekre tart igényt az új előfizető.

Közigazgatás.

A szőlőkarók legezélszerűbb impregnálása. Új karók beszerzése állandó kiadást képez a szőlőgazda budgetjében. Már pedig a karó drágasága s ama gyorsaság, melylyel azok kivált nedvesebb talajokban elkorhadnak, eme kiadást gyakoriavá s így tetemessé teszik. Fő czélja tehát a gazdának karói tartási képességét minél hosszabb időre nyújtani vagy röviden meggátolni azok időelőtti elkorhadását. Ezt elérendő, egyedül az impregnáláshoz, azaz a karóknak korhadását gátló anyagokbani mártása, illetve beáztatásához folyamodhatik. Az előbbi, azaz a mártogatás ép úgy mint a bekenés, csak rövid időre hatékony. Áztatással, ha az hosszabb időn keresztül tart, már szebb eredmény, érhető el. Mint impregnáló szer a kátrány, rézgálicz oldat, de főleg a carbololeum, ujabban az u. n. tinetoral: (praeparált dupla carbololeum): lel alkalmazást. Ujabban a konyhasó vizbeni oldatába való áztatást tartják czelszerűnek. Ez persze kora tavasszal volna foganatosítandó. 10-15% konyhasó oldat a karókat több évre biztosítaná feltéve, hogy az áztatás évenként ismételtetnék.

A burgonya keményítő tartalma és a kátrány. A chlodus kálisók, mint a kátrány és kátrány, a burgonya keményítőtartalmára károsan hatnak akár szórattak ki lógyen a szántóföldre di-rekte, akár pedig használtattak az istállótrágya konzerválására). Csak az esetben, ha a talaj nagyon káliszegény nem mutatkozik ezen káros hatás. Az

elmondottakból kifolyólag tehát azon istállótrágyát, melyet burgonya alá akarunk használni, nem lesz czelszerű kátránnyal, hanem inkább szuperfoszfátgipszszel konzerválni.

A falomb mintalom. Az idén ugyan nem volt szükség alom pótszerekre, mert szalma bőven termett, mégis az országnak igen nagy területén, hegyvidékeken s nagy erdőségek mellett a falombot állandóan használják alomnak. Azonban a falombnak az a hibája van, hogy az állati vizeletet nem nagyon szívja magába s ennek következtében a szalmatrágyánál is sokkal szegényebb foszforban. Ez az oka, hogy a falomb trágyával trágyázott földek termőképessége többnyire oly csekély. Ezen a talajon csak úgy lehet segíteni, ha a lombtrágya bőven láttatik el szuperfoszfáttal, akár magára a trágyára, akár pedig a szántóföldre hintvén ki azt.

Mennyi műtrágyát kell alkalmazni. A alkalmazandó műtrágya mennyisége természetesen a talaj viszonyoktól függ elsősorban. Mégis nagy átlagban azt lehet mondani, hogy gabonafélék alá 120-200 kg. szuperfoszfátot kell adni, gabona felültrágyázásához tavasszal 40-70 kg. chilisalétromot kat. holdanként, de némely humusz szegény talajon ennél sokkal nagyobb mennyiség használata is kifizetheti magát. Czukorrépa alá 150-200 kg. szuperfoszfátot s 40-50 kgnyi salétromot, utóbbit fejtrágyaként kell adni, hasonló men yiségeket a takarmányrépa alá is.

Hirdetések.

Hirdetmény.

Alattirt városi tanács a s.-szent-györgyi m. kir. pénzügyigazgatóságnak f. év február 28-án kelt 5349. szám alatti rendelete alapján közhirrre teszi, hogy az 1900. évre szóló I. II. oszt. kereseti- és házadó kivetési lajstromok f. év márczius hó 29-től f. év április hó 7-dikéig ezen városi adóhivatalnál közszemlélre ki vannak téve és azok az érdekeltek által megtekinthetők.

Együttal figyelmeztetnek az adózó polgárok, hogy netaláni felszólamlásukat és pedig:

Azok az adózók, kik az illető kivetési lajstromban tárgyalt adónemmel már a múlt évben voltak meg róva, a lajstrom kitételének napját;

Azok az adózók pedig, kik az illető kivetési lajstromban megállapított adóról a kivetési évben első évben rovatnak meg, adótartozásuknak az adókönyvecskébe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a város polgármesterénél előterjeszthetik:

Végül felkéretnek az adózó polgárok, hogy kis adókönyvecskéiket ezen adó nemeknek bejegyzése vé-

gett különböni bírság terhe mellett ezen városi adóhivatalához nyújt-sák be.

Kézdi-Vásárhelyt, 1900. márczius hó 24-én.

Bartók Károly,
polgármester.

(31 1-1.)

Hirdetmény.

Alattirt városi tanács a s.-szent-györgyi m. kir. p. ü. igazgatóságnak 4832-900. sz. alatti rendelete alapján ezen közhirrre teszi, hogy a folyó évre megállapított földadó felosztási jegyzék f. hó 29-től folyó év április hó

7-dikéig ezen városi adóhivatalnál 8 napi közszemlélre ki van téve és az a hivatalos órák alatt érdekelt felek által megtekinthetők.

Esetleges felszólamlások a s.-szent-györgyi m. kir. p. ü. igazgatósághoz nyújtandók be.

Végül felkéretnek az adózó polgárok, hogy kis adókönyvecskéjüket ezen adó nemek bejegyezhetőse végett különböni bírság terhe mellett 8 nap alatt mutassák be.

Kézdi-Vásárhely város tanácsa, 1900. márcz. 28. Bartók Károly,
polgármester.

(32 1-1.)

Szám 5154-190. Alisp.

Hirdetmény.

Kereskedelemügyi m. kir. Miniszter ur Ő Nagyméltóságának a gőzekék és más nagyobb súlyu gazdasági gépeknek a közúti hidakon való átszállítása tárgyában 87821. 1899. szám alatt kiadott rendelete alapján, a következőkről értesítem a közönséget:

Az 1890. évi I. törvényezikk 1158. §. szerint fahidakon 4000 klgamm elegy súlyt meghaladó járművek csak hatósági engedély alapján szállíthatók át. Ezen intézkedés hatálya jövőben kiterjesztetik a 2% mtrnél nagyobb nyílású vasgerenda-tartós és a községi közlekedési (vicinális) és a tisztán községi közutakon lévő összes hidakra is.

Az átszállítási engedély, az átszállítás előtt legalább 48 órával a vármegyei kir. államépítészeti hivaltól kérendő, mely hivatal az átszállítás módozataira szükséges intézkedéseket (pl. alátámasztás, megerősítés stb.) a jármű tulajdonosa költségére, mely költség előre fizetendő, előírja: a minek folytán az átszállító tulajdo-

nos a szükségesnek talált és előírt, óvintézkedéseket, saját felelősségére pontosan végrehajtani köteles. A szállítási engedély a községei előjáróságainak és az utasozásnak előmutatandó.

Figyelmeztetem tehát a közönséget, hogy úgy az állami, valamint a törvényhatósági és községi közutakon lévő fa- és vasgerenda-tartós hidakon a 4000 klg. elegysúlyt meghaladó járművek átszállításánál a fentidézett törvényezikk határozatait szigoruan betartsák, annál is inkább, mert ha az átszállítás külön engedély kieszközölése nélkül, vagy az engedély előírandó feltételeknek mellőzésével, vagy hiányos alkalmazásával eszközöltetnek: azon kívül, hogy az ebből származó károkért az átszállító felelős, a fent idézett törvény 115. és 125. §-ban megszabott büntető határozatok minden esetben szigoruan alkalmaztatni fognak.

Sepsi-Szent-Györgyön, 1900. évi márczius hó 4-én.

Alispán helyett:
Vajna Miklós
főjegyző.

(26. 1-2.)

20% engedményt kap mindenki.

GUMMI

és halhólyag, az egyedüli legbiztosabb, legmegbízhatóbb és teljesen ártalmatlan, gyorsan és könnyen alkalmazható **óvszer** férfiak és nők részére. Ára tuczonként eredeti párisi minőségben frt 1.-, 2.-, 3.-, 4.-, 5.-, 6.-, 7.- és frt 8.-. Bouts americ. tuczatja frt 3.-, 4.- és frt 5.-.

Női óvszerek: Hasse tanár-féle frt 3.-, Női tanár-féle frt 2.50, dr. Earlet-féle frt 3.-

Menisga tanár-féle frt 2.50, dr. Earlet-féle frt 3.- darabonként. Ezen női óvszerek százszor is használhatók.

Hölgy szivacsok, valódi párisi, tuczonként frt 2.-, 3.-, 4.-, 5.- és frt 6.-

Diana óv havi kötő nőknek, legjobb a világon, darabja frt 2.50.

Kimerítő árjegyzék zárt borítékban ingyen és bérmentve. Megrendeléseket pontosan és diszkrétlen eszközöl utánvét mellett vagy a pénz előleges beküldése után.

J. REIF,
Bécs Brandstätt 3.
1881-ben alapított hírnév hígnai specialista cég.

ki e hirdetésre hivatkozik!